

KAYISI YAPRAKUYUZU (*Eriophyes similis* Nalepa) (Acarina: Eriophyidae)

Dr. Naim ÖZTÜRK*

*Biyolojik Mücadele Araştırma İstasyonu Müdürlüğü, 01321, Yüreğir/Adana

Tanımı ve yaşayışı: *Eriophyidae* akar erginleri; havuç biçiminde olup, sarımsı krem renkli ve iki çift bacağı sahiptirler. Bunlar çok küçük (ortalama; 0,15 mm) olduklarından, ancak bitki yaprak ve nadiren de meyvelerinde oluşturduğu zarar belirtisi ile tanınırlar.

Eriophyidae akar larva ve erginleri

◆İlkbaharda, yaprak ve sürgünlere geçerek doku içerisinde beslenirler.

◆Erginler, sonbaharda kademeli olarak kışı geçirmek üzere korunaklı yerlere göç eder.

◆Genellikle çiçek ve sürgün gözlerinin pulları altında ve bazen de kabuk altlarında koloniler halinde ergin dişi olarak kışı geçirir.

◆ *E. similis*, genellikle yaprağın alt yüzü ile ana damarlar üzerinde ve nadiren de meyvelerin yüzeyinde 1–2 mm çaplı küçük, sarımsı yeşil veya kırmızımsı pembe siğilimsi yapılar (gal) oluşturur.

◆Zararlı, ülkemizin hemen hemen kayısı yetiştirilen tüm bölgelerinde bulunur.

◆Kayısı, zerdali ve can eriği *E. similis*'in önemli konukçuları arasında bulunur ve zararlı yılda birden fazla döl vermektedir.

◆*E. similis* popülasyonundaki artış ve buna bağlı olarak da zararı, genellikle yaz mevsimi sonlarına doğru daha belirgin olarak görülmektedir.

Kayısı yaprakuyuzu, *Eriophyes similis*'in kayısı yaprak meyvesindeki zararı

- ◆*E. similis*'in yoğun olduğu popülasyonlarda kayısı yaprakları yeterli fotosentez yapamadığı için bitki yeterli gelişimi sağlayamaz ve zayıf düşer.
- ◆Böylece, kayısı ağaçlarında bir sonraki yılda yeterli ve sağlıklı tomurcuk oluşamayacağından verim ve kalitede düşme görülür.

E. similis'in meyve ve yapraktaki zararı

Kimyasal mücadele:

- ◆Önceki yıllarda bulaşık olduğu bilinen bahçelerde, ilkbaharda yaprak kontrolü yapılır ve gal oluşumu görüldüğünde ilaçlama önerilir.
- ◆Ancak, bu tip bahçelerdeki en uygun ilaçlama zamanı; ilkbaharda kışlakta çıkan erginlerin yapraklara ve sonbaharda da tekrar kışlaklara göç ettikleri dönemdir.
- ◆*E. similis*'in normal koşullardaki mücadelesi ise, kayısısındaki diğer zararlıların mücadelesi ile entegrasyonudur.
- ◆Genel olarak diğer meyve zararlı (akarisit) ve hastalıklarına (kükürt içerikli fungusitler) karşı kullanılan ilaçlar, *Eriophyidae* akarlarını da baskı altında tutmaktadır.

- ◆Ancak, kükürlü ilaçlar kayısılarda fitotoksite yaptığı için uygulanması önerilmez.
- ◆Kayısı yaprakuyuzu hakkında daha fazla bilgi, İl ve İlçe Tarım Müdürlüklerinden alınabilir.
- ◆İlaçlamalarda, ruhsatlı bitki koruma ürünleri tercih edilmelidir.

KAYNAKLAR

- Anonim, 2008. Zirai Mücadele Teknik Talimatları, Cilt: 4. T.C. Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü, Ankara, 388 s.
- Nizamıhoğlu, K., 1962. Türkiye Ziraatine Zararlı Olan Böcekler ve Mücadelesi. Meyve Ağacı Zararlıları, Bölüm II., Ankara, s.: 22.
- Öztürk, N., M. R. Ulusoy, L. Erkılıç ve S. (Ölmez) Bayhan, 2004. Malatya İli Kayısı Bahçelerinde Saptanan Zararlılar ile Avcı Türler. Bitki Koruma Bülteni, 44 (1-4): 1-13.

Biyolojik mücadele:

- ◆*Eriophyid* akarları, genel olarak birçok avcı akar türü tarafında baskı altında tutulur.
- ◆*Phytoseiidae* (avcı akar) türlerin korunması ve etkinliklerinin artırılması için; zararlılara karşı gelişi güzel ilaç uygulamalarından kaçınılmalı, çevre ve doğal düşmanlara etkisi en düşük seçici ilaçlar kullanılmalıdır.
- ◆Bahçe kenarlarında doğal düşmanlar için çok yıllık barınak bitkiler (yabani gül, böğürtlen vb.) ve besin kaynağı (av, polen, nektar vb.) olan nane, yabani havuç ve rezene gibi bitkiler korunmalı, eğer mevcut değilse bahçe çevresinde yetiştirilmesi sağlanmalıdır.

E. similis'in yaprak ve meyvedeki zararı